

การติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษา
หลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย
ปีการศึกษา 2552

**A Competency Follow-Up of Professional Nurses Study for
Bachelor of Nursing Science Program Graduates,
Eastern Asia University during the Year 2009**

พ.ต.หญิง รัชยา รัตนะถาวร¹, พิพัฒน์ พันเลี่ยง² และ อนัน แซแกะ²

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสมรรถนะของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต (2) เปรียบเทียบความคิดเห็นด้านสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้ใช้บัณฑิตกับบัณฑิต (3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ประชารถและกลุ่มตัวอย่างเป็นบัณฑิตพยาบาล รุ่นที่ 1 จำนวน 59 คน และผู้ใช้บัณฑิต ประกอบด้วย หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วย และ ผู้ร่วมงาน จำนวน 118 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและผ่านการตรวจสอบความต้องตามน้ำหนาได้ค่า 0.83 และวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นได้ค่า 0.91 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ t-test ผลการวิจัยพบว่า ผู้ใช้บัณฑิตและบัณฑิต มีความคิดเห็นตรงกันว่าสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ 8 ด้านอยู่ในระดับดี เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิต และบัณฑิตมีความคิดเห็นต่อสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพแตกต่างกัน รายด้านที่มีความคิดเห็นต่างกัน คือ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยาบาล ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ และด้านวิชาการ และการวิจัย ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมากต่อการปฏิบัติงานของบัณฑิต

คำสำคัญ: สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ, บัณฑิตพยาบาล

Abstract

The purpose of this research is to study (1) the competencies of professional nurses who graduated, (2) comparing the performance of the user and graduate, (3) the satisfaction of the performance of graduates. The subjects used in this study were 177, which included 59 graduate nurses from Eastern Asia University in 2009 and 118 head nurse deputy head nurse and colleagues. The instruments consisted of the demographic data based on competencies and satisfaction questionnaires. The content validity was 0.85 and reliability tested by Cronbach's alpha coefficient was 0.91. Data were

¹ อาจารย์ประจำ คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย

² บัณฑิตพยาบาล มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย รุ่นที่ 2 จบปีการศึกษา 2552

analyzed by using descriptive statistics. Hypotheses were tested by independent t-test. The results of the study revealed that the graduates have similar opinions with employers in 8 areas at high level. The graduate nurses and employees indicated statically significant difference in opinion toward the graduate nurses' competencies. The different areas included the ethical codes of conduct and law, performance of nursing, leadership management and quality improvement, and academic and research performance. The overall performance of graduate nurses as perceived by employees was very satisfactory.

Keywords: nursing's competency, graduate nurses

ความนำ

การจัดการศึกษาสาขาวิชาพยาบาลศาสตร์ มีเป้าหมายผลิตบัณฑิตพยาบาลให้สามารถดูแลผู้ป่วยได้อย่างมีประสิทธิภาพ มีความรู้ มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาล และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข และสอดคล้องกับความคาดหวังของสังคม โดยสภារพยาบาลแห่งประเทศไทยได้เห็นถึงความสำคัญของการกำหนดสมรรถนะหลักที่จำเป็นของผู้ประกอบวิชาชีพการพยาบาลและพดุงครรภ์ สำหรับพยาบาลวิชาชีพที่ว้าไปที่สำเร็จการศึกษาในหลักสูตรระดับปริญญาตรี ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ดังนี้คือ (1) สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย (2) สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยาบาล (3) สมรรถนะด้านคุณลักษณะ เชิงวิชาชีพ (4) สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ (5) สมรรถนะด้านวิชาการ และการวิจัย (6) สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ (7) สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศและ (8) สมรรถนะด้านสังคม (สภารพยาบาล, 2552) โดยมีวัตถุประสงค์ให้สถาบันการศึกษาพยาบาลได้ยึดเป็นแนวทางในการจัดการศึกษา เพื่อให้บัณฑิตมีสมรรถนะหลักของวิชาชีพพยาบาล พ.ศ. 2549 ปัจจุบันมีผู้สำเร็จการศึกษาจำนวน 1 รุ่น ในปีการศึกษา 2552 รวมทั้งสิ้น 59 คน ด้วยเหตุผลดังกล่าว คณพยาบาลศาสตร์ได้มอบหมายให้ผู้วิจัยติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของบัณฑิต เพื่อติดตาม

ศักยภาพในการปฏิบัติงานตลอดจนความพึงพอใจในการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาลของบัณฑิต เพื่อนำผลการศึกษามาเป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดการศึกษาให้ได้บัณฑิตที่มีศักยภาพในการบริการการพยาบาลที่มีคุณภาพดื่งไป

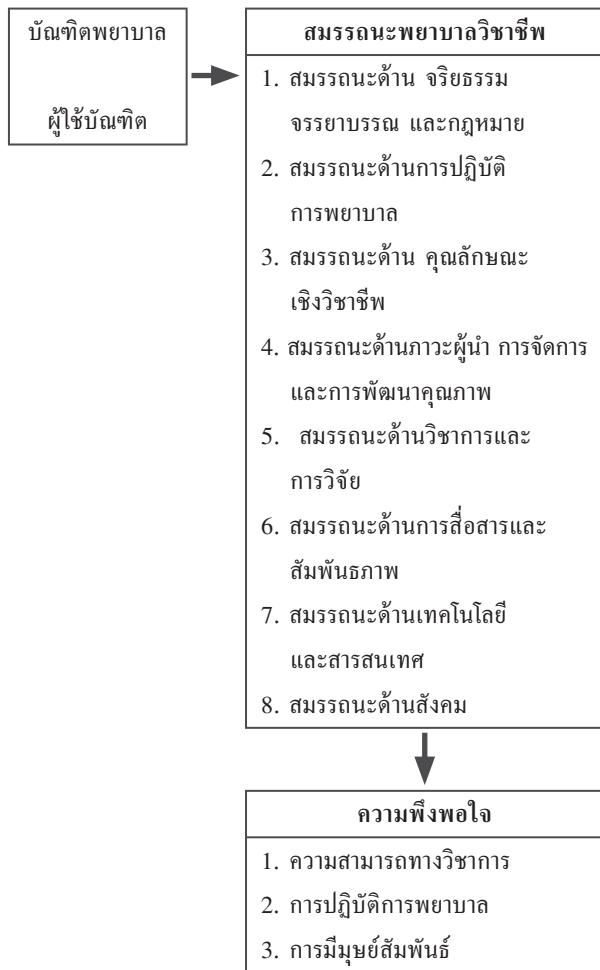
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- เพื่อศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต
- เพื่อเปรียบเทียบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตามความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต
- เพื่อศึกษาความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิตในการปฏิบัติงานของบัณฑิต

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตร์บัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ปีการศึกษา 2552 ที่ปฏิบัติงานด้านการพยาบาล ในโรงพยาบาลรัฐบาลโรงพยาบาลเอกชน และหน่วยงานอื่นๆ จำนวนทั้งสิ้น 59 คน ซึ่งปฏิบัติงานไม่น้อยกว่า 6 เดือน

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) ซึ่งรายละเอียดของวิธีการวิจัย ได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

คือ บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาล-ศาสตรบัณฑิต จากมหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย ปีการศึกษา 2542 ปฏิบัติงานด้านการพยาบาลในน้อยกว่า 6 เดือน จำนวน 59 คน และผู้เชี่ยวชาญ คือ หัวหน้าหอผู้ป่วย รองหัวหน้าหอผู้ป่วย และ พยาบาลที่ปฏิบัติงานร่วมกับบัณฑิตจำนวน 118 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสมรรถนะ 8 ด้าน จำนวน 85 ข้อ และแบบสอบถามความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต จำนวน 10 ข้อ

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การหาความเที่ยงตรง โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน เพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และความสมบูรณ์ของเนื้อหา ได้ค่าความตรงเท่ากับ 0.83 นำมาปรับแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2. การหาความเชื่อมั่น โดยนำไปทดลองใช้ (try out) กับกลุ่มที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 ราย คำนวณหาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามด้วยวิธีของครอนบาก ได้ค่าสัมประสิทธิ์效 reli (Cronbach's alpha coefficient) เท่ากับ 0.91

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ไปถึงบัณฑิตคนละ 3 ชุด ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญ 2 ชุด และบัณฑิต 1 ชุด ได้กลับคืนครบ คิดเป็นร้อยละ 100

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลส่วนบุคคลทำการวิเคราะห์โดยค่าเฉลี่ย ร้อยละ

2. สมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ประกอบด้วย 8 สมรรถนะ ประเมินโดยใช้ Rubric Scale และวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต ประเมินโดยใช้ Rating Scale วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. เปรียบเทียบสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพตาม ความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้เชี่ยวชาญ ทดสอบค่า โดยใช้ Independent t-test

ผลการวิจัย

1. บัณฑิตมีความเห็นว่าตนเองมีสมรรถนะพยานาลวิชาชีพโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ และผู้ใช้บัณฑิตมีความเห็นว่าบัณฑิตมีสมรรถนะพยานาลวิชาชีพโดยรวมทุกด้าน อยู่ในระดับดี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด อยู่ในระดับดีมาก คือ สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยานาล (ตารางที่ 1)

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสมรรถนะพยานาลวิชาชีพ โดยรวมทั้ง 8 ด้านของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า สมรรถนะด้านจริยธรรม จรรยาบรรณและกฎหมาย ด้านการปฏิบัติการพยานาล ด้านภาวะผู้นำ การจัดการและการพัฒนาคุณภาพ ด้านวิชาการและการวิจัย มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ส่วนในด้านสมรรถนะด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ และด้านสังคม มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 (ตาราง 2)

3. ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของบัณฑิต อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความอดทน กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน ข้อที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การใช้ภาษาอังกฤษ (ตาราง 3)

4. ความพึงพอใจของผู้สำเร็จการศึกษาในการปฏิบัติงาน อยู่ในระดับพึงพอใจมาก ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน รองลงมาคือ โอกาส ก้าวหน้าในหน้าที่การงาน (ตาราง 4)

ตาราง 1

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมด้านความคิดเห็นของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต ต่อสมรรถนะ ทั้ง 8 ด้าน

สมรรถนะ	ผู้สำเร็จการศึกษา			ผู้ใช้บัณฑิต		
	การ		ผล	การ		ผล
	\bar{x}	SD		\bar{x}	SD	
1. สมรรถนะด้านจริยธรรม	3.10	0.37	ดี	3.26	0.28	ดี
2. สมรรถนะด้านจรรยาบรรณและกฎหมาย	2.92	0.38	ดี	3.52	0.34	ดีมาก
3. สมรรถนะด้านการปฏิบัติการพยานาล	3.16	0.49	ดี	3.26	0.38	ดี
4. สมรรถนะด้านภาวะผู้นำ	3.00	0.44	ดี	3.26	0.38	ดี
5. สมรรถนะด้านการจัดการและสัมพันธภาพ	2.75	0.35	ดี	3.00	0.40	ดี
6. สมรรถนะด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ	2.93	0.46	ดี	2.87	0.40	ดี
7. สมรรถนะด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ	2.94	0.37	ดี	3.22	0.41	ดี
8. สมรรถนะด้านสังคม	2.95	0.32	ดี	2.98	0.36	ดี
รวม	2.97	0.33	ดี	3.17	0.26	ดี

ตาราง 2

การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของสมรรถนะ ทั้ง 8 ด้าน ของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต โดยใช้ *t-test*

สมรรถนะ	ระดับสมรรถนะ					
	ผู้สำเร็จการศึกษา		ผู้ใช้บัณฑิต		t	Sig. (2-tailed)
	\bar{x}	SD	\bar{x}	SD		
1. สมรรถนะด้าน จริยธรรม	3.10	0.377	3.26	0.28	-3.02	0.00
จารยานรรน						
และกฎหมาย						
2. สมรรถนะด้าน การปฏิบัติ	2.92	0.38	3.52	0.34	-10.89	0.00
การพยาบาล						
3. สมรรถนะด้าน คุณลักษณะ	3.16	0.49	3.26	0.38	-1.43	0.15
เชิงวิชาชีพ						
4. สมรรถนะด้าน ภาวะผู้นำ	3.00	0.44	3.26	0.38	-4.20	0.00
การจัดการ						
และการพัฒนา						
คุณภาพ						
5. สมรรถนะด้าน วิชาการ	2.75	0.35	3.00	0.40	-4.06	0.00
และการวิจัย						
6. สมรรถนะด้าน การสื่อสารและสัมพันธภาพ	2.93	0.46	2.87	0.40	0.86	0.39
เทคโนโลยีและสารสนเทศ						
7. สมรรถนะด้าน เทคนิคโยธาและสังคม	2.94	0.37	3.22	0.41	-0.42	0.67
8. สมรรถนะด้าน ลักษณะทางวัฒนธรรม	2.95	0.32	2.98	0.36	-0.54	0.58
รวม	2.97	0.33	3.17	0.26	-3.76	0.00

$P < 0.5$

ตาราง 3

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของผู้ใช้บัณฑิต ที่มีต่อผู้สำเร็จการศึกษา หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ		
	\bar{x}	SD	การแปลผล
1. ความรู้ความสามารถทางการพยาบาล	3.44	0.47	มาก
2. ความสามารถในการคิดวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา	3.34	0.34	ปานกลาง
3. การมีมนุษย์สัมพันธ์กันเพื่อนร่วมงาน	3.61	0.58	มาก
4. ความสามารถในการเสนอแนะหรือริเริ่มงานใหม่	3.52	0.53	มาก
5. การใช้ภาษาอังกฤษ	3.00	0.44	ปานกลาง
6. ความสามารถเป็นผู้นำที่มีการพยาบาล	3.53	0.62	มาก
7. การสนับสนุนและเข้าร่วมกิจกรรมขององค์กรวิชาชีพ	3.42	0.51	ปานกลาง
8. ความไว้วางใจมีความตั้งใจในการทำงาน	3.58	0.55	มาก
9. มีความอดทน กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน	4.12	0.51	มาก
10. ยอมรับความเป็นบุคคลและเคารพ การตัดสินใจของผู้รับบริการ	3.62	0.53	มาก
รวม	3.51	0.28	มาก

ตาราง 4

ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความพึงพอใจของบัณฑิต
ในการปฏิบัติงาน

ข้อความ	ระดับความ พึงพอใจ		การ แปลผล
	\bar{x}	SD	
1. ลักษณะงานตรงกับความมุ่งความ สามารถของท่าน	3.30	0.46	ปานกลาง
	3.59	0.56	มาก
2. สภาพแวดล้อมในสถานที่ทำงาน เอื้ออำนวยต่อการปฏิบัติ			
3. โอกาสก้าวหน้าในหน้าที่การงาน	3.62	0.52	มาก
4. ความเหมาะสมของค่าตอบแทนกับ งานที่ได้รับมอบหมาย	3.52	0.56	มาก
6. ความมั่นคงในงาน	3.40	0.49	ปานกลาง
7. การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ชั้นคันบัญชา	3.42	0.53	ปานกลาง
8. การปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน	3.94	0.53	มาก
9. โอกาสในการพัฒนาตนเอง	3.33	0.48	ปานกลาง
10. ความพึงพอใจต่อการปฏิบัติงาน	3.52	0.56	มาก
รวม	3.54	0.29	มาก

การอภิปรายผล

1. บัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็น
สอดคล้องกัน คือสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับดี
ทั้ง 8 ด้าน สอดคล้องกับการศึกษาของ เสมอจันทร์
ธีร์วัฒน์สกุล ปรียวารรณ วินูลยวงศ์ และศรีสุนทร
เจิมวารพิพัฒน์ (2551) ที่พบว่า ผลการประเมินผล
สมรรถนะของผู้อบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทาง
ระยะสั้นนานาชาติ ปีการศึกษา 2547-2548 (รุ่นที่ 5-6)
วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ โดยรวมอยู่ใน
ระดับดี พิจารณารายละเอียดเป็นรายข้อดังนี้

1.1 ด้าน จริยธรรม จรรยาบรรณและ
กฎหมาย คือ ให้การช่วยเหลือดูแลผู้รับบริการอย่างเต็มใจ
โดยไม่ห่วงผลตอบแทน ให้บริการพยาบาลแก่ ผู้รับ บริการ
ทุกรายด้วยความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน ทั้งนี้ผู้สำเร็จ
การศึกษาได้รับการปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม และ
จรรยาบรรณวิชาชีพอย่างต่อเนื่องตลอดหลักสูตร เพาะงาน
พยาบาลเป็นงานที่ต้องปฏิบัติกับมนุษย์ งานพยาบาลจึง

ต้องยึดมั่นในหลักคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณ
วิชาชีพ นอกจากนี้การปลูกฝังในรายวิชาทุกถังและรายวิชา
ปฏิบัติยังมีกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น การรับเข้มข้นปี
พิชีรับหมวดวิชาชีพ โครงการค่ายพุทธบุตรและค่ายคุณธรรม
เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เกศินี วุฒิวงศ์
และคณะ (2552) ที่พบว่าผู้บังคับบัญชา มีระดับความ
พึงพอใจรายข้อในสมรรถนะของบัณฑิตด้านคุณธรรม
จริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ ทุกรายข้ออยู่ในระดับมาก

1.2 ด้านการปฏิบัติการพยาบาล คือ
ประเมินผลการปฏิบัติการพยาบาลและสามารถปรับเปลี่ยน
แผนการพยาบาล การดูแลให้เหมาะสมกับสภาพผู้รับ
บริการได้ สอนและให้คำปรึกษาผู้รับบริการและครอบครัว
ในเรื่องการดูแลสุขภาพตนเองได้ การบันทึกสามารถ
ปฏิบัติตามสมรรถนะด้านนี้ได้ดีมากเนื่องมาจากการฝึก
ปฏิบัติในรายวิชาปฏิบัติการพยาบาลทุกวิชาได้ให้นักศึกษา²
วางแผนการพยาบาลในรูปของ Nursing care plan หรือ
case study อาจารย์นิเทศได้ชี้แนะนำให้นักศึกษาได้เรียนรู้
และปรับปรุงการเขียนบันทึกการพยาบาล ตลอดจนให้
ตระหนักรถึงความสำคัญของการบันทึกรวมทั้งนักศึกษา³
ได้ผ่านการฝึกปฏิบัติในโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน
จึงทำให้นักศึกษามีประสบการณ์ทางการพยาบาลที่
หลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ เตือนใจ วัฒนาวนากุล (2553)
พบว่าการประเมินสมรรถนะตนเองด้านความมุ่งความ
สามารถทางวิชาการ/การปฏิบัติงาน อยู่ในระดับมาก

1.3 ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ คือ
รักษาเกียรติของวิชาชีพพยาบาลไม่ดูถูกดูหมิ่นวิชาชีพ
พยาบาล แต่งกายเครื่องแบบพยาบาล สะอาดเรียบร้อย
เป็นที่น่าเชื่อถือ ทั้งนี้ผู้สำเร็จได้รับการอบรมเรื่องของ
ระเบียบวินัยอยู่ตลอดหลักสูตรฯ ในรายวิชา พัฒนา⁴
บุคคลิกภาพและวุฒิภาวะทางอาชีวมณฑล ตั้งแต่ชั้นปีที่ 1 และ⁵
รายวิชาทักษะการจัดการความรู้เพื่อวางแผน ชีวิตและ
อาชีพ และกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น EAU Nurse
Goodlook ชั้นรุ่นรักษ์สุขภาพ

1.4 ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และ
การพัฒนา คุณภาพ คือการวิเคราะห์ปัญหา และแก้ไข

อุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดจากกระบวนการ บุคลากร และสิ่งแวดล้อม ได้อย่างเหมาะสม ซึ่งมีค่าเฉลี่ยต่ำ เนื่องจากบัณฑิตมีประสบการณ์ในการทำงานไม่น่าจะ และอยู่ในช่วงของการปรับตัวและต้องสามารถทำงานประจำให้ได้ บัณฑิตอาจไม่คุ้นเคยกับระบบงาน จึงไม่สามารถมองงานทั้งระบบได้ บัณฑิตจึงยังไม่สามารถวิเคราะห์ปัญหาที่แท้จริงหรือวิเคราะห์จุดอ่อนและจุดแข็งของหน่วยงานได้ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่า ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาต่อ สมรรถนะด้าน ความสามารถพื้นฐานที่มีผลต่อการทำงาน ในทักษะการมีภาวะผู้นำ ในข้อสามารถวางแผนแก้ไขปัญหาและตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ด้านวิชาการและการวิจัย คือ กระตือรือร้นและสนใจที่จะศึกษาหาความรู้ใหม่ ๆ และ ไฟหามารู้ เพื่อนำมาพัฒนาในการปฏิบัติงานดีเด่นจาก การจัดการได้แบ่งเป็นภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติได้จัด การเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มีการจัด เนื้อหาตรงกับความต้องการของรายวิชาและนักศึกษา อีกทั้งกิจกรรมการเรียนมีความหลากหลาย เพื่อพัฒนา กระบวนการคิดอย่างมีวิจารณญาณ สร้างสรรค์และ คิดอย่างเป็นระบบ เช่น การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลัก (problem based learning) สอนแบบโครงการ (project method) การเรียนโดยใช้กรณีศึกษา (case study) การอภิปราย (discussion) และการสัมมนา (seminar) ส่งผลให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ในทางกว้างและลึก มีความลึกซึ้งในเนื้อวิชาและเกิดทักษณคดิที่ดีต่อการ ปฏิบัติงาน สามารถนำความรู้ที่ได้รับจากทฤษฎีมาประยุกต์ ใช้ในการปฏิบัติงานได้เป็นอย่างดี จากการความคิดเห็น ของผู้สำเร็จการศึกษาและผู้ใช้บัณฑิต ที่เป็นไปในทิศทาง เดียวกัน คือ ความสามารถทำงานวิจัยหรือมีส่วนร่วมในการ แสดงความคิดเห็นในงานวิจัย และสามารถนำผลงานวิจัย มาใช้ในการปฏิบัติการพยาบาลได้ อยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้เนื่องจากในรายวิชาวิจัยทางการพยาบาล สำหรับ นักศึกษาชั้นปีที่ 4 ซึ่งมีเพียง 3 หน่วยกิต ได้มอบหมาย ให้นักศึกษาอ่านงานวิจัยและการทำงานวิจัยเป็นรายกสุ่ม

ซึ่งทำให้มีประสบการณ์ในการวิจัยน้อย ดังนั้นเมื่อผู้สำเร็จ การศึกษาไปทำงานจริงหากความมั่นใจในการทำงานวิจัย ในปีแรก ของการทำงานเป็นระยะที่เริ่มทำงานพยาบาล ผู้สำเร็จ จึงสนใจในการปฏิบัติการพยาบาลมากกว่าการวิจัย และ การมีประสบการณ์น้อยอาจทำให้การวิเคราะห์ปัญหาอย่าง เป็นระบบลดลงจนการนิ่งจามาใช้ปรับปรุงงานมีน้อย ซึ่งสอดคล้องกับ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่า ผู้บังคับบัญชา มีระดับความพึงใจต่อสมรรถนะของบัณฑิต ด้านการวิจัยรายข้อในระดับปานกลาง

1.6 ด้านการสื่อสารและสัมพันธภาพ ผลการวิจัยพบว่าบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิตมีความคิดเห็น สอดคล้องกันอยู่ในระดับดี คือ สื่อสารด้วยวาจาสุภาพ ชัดเจน ถูกต้อง ส่งต่อข้อมูลผู้รับบริการหรือการพยาบาล ให้กับผู้รับบริการต่อไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ เนื่องจาก นักศึกษาได้ปฏิบัติการพยาบาลตั้งแต่ชั้นปีที่ 3 และ 4 และ ในการจัดการเรียนการสอนผู้สำเร็จการศึกษาได้มีโอกาส แสดงความคิดเห็น การนำเสนองานกับอาจารย์นิเทศ อาจารย์สอนภาคปฏิบัติและบุคลากรทางการแพทย์ การฝึก ส่งเร่งผู้รับบริการที่นักศึกษาดูแล ตลอดระยะเวลาการฝึก ทำให้ผู้สำเร็จการศึกษาได้รับประสบการณ์และสามารถ นำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้ และในการฝึกปฏิบัติการ พยาบาลนักศึกษาต้องมีการประชุมกลุ่มย่อยก่อนและหลัง ฝึกปฏิบัติ (pre-post conference) ส่งผลให้ผู้สำเร็จ การศึกษามีความมั่นใจมากขึ้นในการปฏิบัติงาน และพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ แก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่าง ผู้ร่วมงานได้อย่างมีประสิทธิผล

1.7 ด้านเทคโนโลยีและสารสนเทศ พนว่าบัณฑิตมีระดับการรับรู้ต่อความสามารถด้านทักษะ การสื่อสารข้อมูลจากเอกสารสิ่งพิมพ์ ในระดับมาก ซึ่งในการ จัดการเรียนการสอนด้านสารสนเทศสำหรับนักศึกษาใน รายวิชาการนำเสนอและด้านค่าวิสาสารสนเทศและสารสนเทศ ทางการพยาบาล ประกอบกับการฝึกงานในโรงพยาบาล ทั้งเอกสารและรัฐบาล มีการใช้ระบบฐานข้อมูล การบันทึก ข้อมูลผู้ป่วยทำให้ผู้สำเร็จมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับการศึกษาของ อัจฉรา สุทธิพรรณีวัฒน์

(2545) พบว่าพยาบาลใหม่มีสมรรถนะด้านการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติการพยาบาลในระดับสูง

1.8 ด้านสังคม พบว่ามีความเข้าใจและสามารถค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมที่พยาบาลจะต้องให้บริการและมีความเข้าใจในนบรรรมเนื่ยมประเพณีและวัฒนธรรมความเชื่อของผู้ใช้ บริการที่มีความแตกต่างด้านวัฒนธรรม เนื่องจากในการจัดการเรียนการสอนทั้งในภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติจะมีการสอดแทรกความแตกต่างด้านวัฒนธรรมให้นักศึกษามีความเข้าใจ และมีทัศนคติอันดีและยอมรับความแตกต่าง และในการฝึกปฏิบัตินักศึกษามีโอกาสได้ฝึกทั้งโรงพยาบาลรัฐบาลและเอกชน ชุมชน ทำให้มีประสบการณ์และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงาน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต ตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ทั้ง 8 ด้าน โดยรวมมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 แสดงว่าบัณฑิตและผู้ใช้บัณฑิต มีความคิดเห็นสอดคล้องกันไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งสอดคล้องกับเสมอจันทร์ ธีรัตน์สกุล ปริยวารรณ วิบูลย์วงศ์ และศรีสุนทร เจริญพิพัฒน์ (2550) การเปรียบเทียบสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมและผู้บังคับบัญชา ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ 0.05

3. ผู้ใช้บัณฑิตมีความพึงพอใจมาก ในการปฏิบัติงานของบัณฑิต และมีความเห็นว่าบัณฑิต มีความอดทน กระตือรือร้น ในการปฏิบัติงาน สืบเนื่องมาจากอาจารย์ผู้สอนได้ปลูกฝังทัศนคติต่อวิชาชีพทั้งในรายวิชา ทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติ โดยการสอดแทรกเนื้อหาการบริการด้วยความเต็มใจ การทำงานร่วมกับผู้อื่น ความอดทนและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน ในรายวิชาต่างๆ ตลอดจนอาจารย์ผู้สอนได้เป็นแบบอย่างที่ดี ที่ให้การพยาบาลดูแลผู้รับบริการด้วยความรัก เอาใจใส่ ส่วนกิจกรรมส่งเสริมหลักสูตรในการปลูกฝังการบริการ เช่น การบริการวิชาการสูงสังคม การออกแบบน่วยเพื่อนพึ่ง (ภา) ยามยาก เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ

เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่า ผู้บังคับบัญชา มีระดับความพึงพอใจบัณฑิตด้านการบริการด้วยความเต็มใจและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก และผลการวิจัยของ วัฒนา ตรีพจนารถ และ คณะ (2549) พบว่า ความพึงพอใจของผู้บังคับบัญชาอยู่ในระดับสูง ส่วนรายข้อที่มีระดับปานกลาง คือ การใช้ภาษาอังกฤษ เนื่องจากบัณฑิตเรียนภาษาอังกฤษในชั้นปีที่ 1 และชั้นปีที่ 2 เท่านั้น นักศึกษามิได้เรียนต่อเนื่องถึงชั้นปีที่ 4 และแม้จะมีโครงการภาษาอังกฤษเสริม nokwela แต่มีนักศึกษาเพียงจำนวนหนึ่งเท่านั้นที่สนใจเรียน และมีนักศึกษางานส่วนไม่เข้าร่วมโครงการเพราะสินใจในการเรียนเพราะในชั้นปีนี้ เป็นช่วงที่นักศึกษาต้องฝึกปฏิบัติงานบนหอผู้ป่วยทำให้ขาดความต่อเนื่องในการฝึกทักษะการใช้ภาษาอังกฤษ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ เบญจพร จึงเกรียงไกร เพญนภา อุ่นสนิท และรุจิเรศ ธนูรักษ์ (2551) ที่พบว่า การใช้ภาษาอังกฤษในการทำงานอยู่ในระดับปานกลาง

4. ความพึงพอใจของบัณฑิตในการปฏิบัติงาน มีความพึงพอใจมาก และในการปฏิบัติงานร่วมกับผู้ร่วมงาน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด เนื่องมาจากที่บัณฑิตได้ฝึกปฏิบัติงานทั้งในโรงพยาบาลของรัฐบาลและเอกชน ตลอดจนปฏิบัติงานในชุมชน นอกจากนี้บัณฑิตได้ทำกิจกรรมเสริมหลักสูตรฯ ทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย ทำให้นักศึกษาต้องปรับตัวกับบุคลากรกับวิธีการทำงานใหม่ๆ จึงนับได้ว่า เป็นการพัฒนาศักยภาพในการทำงานร่วมกับอื่น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกพร หมุพยัคฆ์ และคณะ (2549) ที่พบว่า บัณฑิตประเมินตนเองด้านมนุษย์สัมพันธ์ ความเป็นผู้นำและการทำงานร่วมกับผู้อื่นในระดับมาก และสนับสนุนผลงานวิจัยของ เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ (2552) พบว่าบัณฑิตมีระดับความพึงพอใจสมรรถนะด้านการทำงานร่วมกับผู้อื่นระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

จากผลการการติดตามสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ ของผู้สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นເອເຊີຍ ปีการศึกษา 2552 พบว่า

มีประเด็นที่คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอชีย ควรนำมาปรับปรุง เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีสมรรถนะ ของพยาบาลวิชีพทั้งโดยส่วนรายด้านและรายข้อให้อ่ายุ่งในระดับดีมากยิ่งขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความสามารถ ให้บริการทางด้านการพยาบาลได้อย่างมีคุณภาพ โดยสามารถสรุปเป็นข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาทางการพยาบาลควรส่งเสริมความสามารถในการวิเคราะห์และแก้ไขปัญหา และแก้ไขอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่เกิดขึ้น อย่างเป็นระบบ โดยบูรณาการความรู้จากศาสตร์สาขาต่าง ๆ และพัฒนาความเป็นผู้นำทีมการพยาบาลอย่างชัดเจน ควรส่งเสริมให้เกิดความสามารถในการคิด เสนอแนะและริเริ่มงานใหม่

2. การจัดการเรียนการสอนในรายวิชาภาษาอังกฤษ ควรเน้นการส่งเสริมทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษทั่วไปและเชิงวิชาชีพอย่างเหมาะสม ตลอดหลักสูตร

3. ควรส่งเสริมทักษะด้านการใช้เทคโนโลยีและสารสนเทศ ตลอดจนการนำผลการวิจัยมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน โดยในกระบวนการการจัดการเรียนการสอน ให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้กันทางด้านวิชาการ บนพื้นฐานของการนำผลการวิจัยมาใช้

4. การจัดการเรียนการสอนทุกรายวิชาควรปลูกฝัง ส่งเสริมคุณลักษณะของวิชาชีพให้เด่นชัดยิ่งขึ้น โดยเฉพาะ

ด้านความซื่อสัตย์ ประพฤติดนอยู่ในหลักศีลธรรม เป็นผู้มีคุณธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ

5. พัฒนากลวิธีการจัดการเรียนการสอนให้ผู้เรียนได้มีความรอนรู้เกี่ยวกับ นโยบายและแนวปฏิบัติในระบบบริการสุขภาพระดับกว้าง ตลอดจนทิศทางการเปลี่ยนแปลงของระบบบริการสุขภาพทั้งในระดับประเทศและประเทศเพื่อนบ้าน

6. ควรมีการติดตามผลการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษาอย่างต่อเนื่องทุกรุ่น เพื่อนำผลมาพิจารณาปรับปรุง การเรียนการสอนอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ศึกษาถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่มีอิทธิพลทางบวกในการสนับสนุน ความคงอยู่ของความรู้ และทักษะในการปฏิบัติงานของผู้สำเร็จการศึกษา

3. มีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก เพื่อการพัฒนาสมรรถนะพยาบาลวิชาชีพ

4. ศึกษาเปรียบเทียบการปฏิบัติงานและความพึงพอใจในการปฏิบัติงานระหว่างผู้สำเร็จการศึกษา ปีการศึกษา 2552 และปีการศึกษา 2553

เอกสารอ้างอิง

กนกพร หมู่พยัคฆ์ และคณะ. (2549). ความพึงพอใจของบัณฑิตที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2544 และ 2545. พยาบาลศาสตร์, 24(3), 56-67

เกศินี วุฒิวงศ์ และคณะ. (2552). ความพึงพอใจของบัณฑิตและผู้บังคับบัญชาที่มีต่อสมรรถนะของบัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์แมคคอร์มิก มหาวิทยาลัยพายัพ ที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2549. รายงานวิจัยฉบับที่ 299, มหาวิทยาลัยพายัพ.

เดือนใจ วัฒนาวนากุล. (2551). การติดตามบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นพรัตน์วัชริระ ปีการศึกษา 2551. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนพรัตน์วัชริระ.

สภากาการพยาบาล. (2540). พระราชนูญติวิชาชีพการพยาบาลและการพดุงครรภ์ ฉบับที่ 2. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สภากาการพยาบาล. (2545). ประกาศสภากาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

สภากาการพยาบาล. (2552). ประกาศสภากาการพยาบาล เรื่อง สมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.

เสมอจันทร์ วีระวัฒน์สกุล, ปรียวารรณ วิบูลย์วงศ์ และศรีสุนทร เจิมารพิพัฒน์. (2550). การติดตามและประเมินผลสมรรถนะของผู้สำเร็จการอบรมหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางระยะสั้นนานาชาติ ปีการศึกษา 2547-2548 (รุ่นที่ 5-6) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพสถาบันพระบรมราชชนก สำนักปลัดกระทรวง กระทรวงสาธารณสุข.

อัจฉรา สุทธิพรมณีวัฒน์. (2545). สมรรถนะในการปฏิบัติงานของพยาบาลวิชาชีพจบใหม่ในโรงพยาบาลชุมชน เขต 10. วิทยานิพนธ์ (พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (สาขาวิชาการบริหารการพยาบาล), มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.